

Jan Švehla, Mezi ideologií a sportem. Československý armádní sport mezi léty 1948–1963. Diplomová práce. Praha, FF UK 2017, 84 s.

Práce Jana Švehly je příspěvkem k roli sportu ve společnosti v jednom z nejtemnějších období našich dějin. Koncepce práce je spíše tradiční, autor ji rozdělil do čtyř kapitol. První podává přehled o organizačním vývoji sportu v Československu od konce války až po vznik ČSTV. Tehdy utvořená podoba a struktura organizace sportu vydržela v podstatě až do 70. let, souhlasím tedy s autorovým rozhodnutím, že tuto kapitolu chronologicky ukončil v roce 1956. Naopak se ptám, zda rozhodnutí fakticky téma začít zkoumat ještě před stanoveným chronologickým počátkem je čistě praktické, nebo autor vědomě vychází z teze o kontinuitě vývoje po roce 1948 s předchozím obdobím „řízené demokracie“ 1945–1948? Z textu to není zcela jasné. Druhá a třetí kapitola jsou věnovány analýze dvou základních podob sportu – vrcholovému a masovému, přičemž autor tyto fenomény zasazuje do dvou hlavních kontextů: společenského a specificky armádního. Autor dochází k přesvědčivému závěru, že režim vedle rozvíjení masové tělesné výchovy a sportu, které se staly důležitým nástrojem posilujícím kontrolu obyvatelstva a které měly pozitivně ovlivňovat změnu „starých“ mentalit jednotlivce, nerezignoval ani na podporu sportu vrcholového. Zejména mezinárodní sportovní úspěchy byly v očích režimu dokladem převahy nad kapitalistickým západem. Armáda, tehdy jeden z nejpreferovanějších resortů komunistického režimu, byla pro takto chápaný sport přirozenou a vhodnou základnou. Myslím, že obě kapitoly mohly přece jenom přestavit širší problémovou paletu a také v širších kontextech, jsou místy podle mého názoru poněkud popisné. Chybí mi hlubší analýza toho, zda a jakou linii armádního sportu prosazovala komunistická strana, konkrétně například příslušné oddělení ÚVKŠČ, a také, do jaké míry, respektive jakými způsoby přejímala československá armáda sovětský model sportu. Zde se zřejmě negativně projevila skutečnost, že autor pracoval pouze s armádními archivními dokumenty, nikoliv například s materiály ÚVKŠČ. Na druhou stranu považuji za rozumné autorovo rozhodnutí ponechat stranou jak otázku dopingů, tak také problematiku genderovou. Bezsporně nejlepší kapitolou práce je poslední část analyzující, mimo jiné s využitím agitační povídky Pavla Páska, podíl (armádního) sportu na komunistické výchově „nového člověka“. Je škoda, že využití metody oral history mohlo být pouze torzovité, a jediný uveřejněný rozhovor má proto spíše hodnotu ilustrační. Jakkoliv autor odkazuje k inspiraci sociologií sportu, práci chybí propracovanější teoretický a metodologický aparát; to je způsobeno i střídavým užitím zahraniční literatury. Zřejmě nejvíce se to projevuje

v pasážích, v nich se například autor pokouší definovat například pojmy „sport“, „vrcholový sport“ apod. Práce je psána standardním, místy nepříliš přesvědčivým stylem a slohem („práce, zabírající se tématem....“ /s. 7/, „ideologický odpor mezi Sokolem a Orlem“ /s. 18/, nejsem si jist, zda armádní sport lze přeložit jako „military sport“ /klíčová slova/ apod.) Je ostudné, že téměř absolvent bakalářského studia nedokáže rozlišit mezi prameny a literaturou! V seznamu literatury je uvedena řada nesporných pramenů (včetně zmiňované povídky Pavla Páska!).

Práce Jana Švehly splňuje všechny nároky kladené na bakalářskou práci. Hodnotím ji známkou **velmi dobře**.

Praha, 2. září 2017

prof. Ivan Šedivý